

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2023. gada 7. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Regula (EK) Nr. 44/2001 – Citā dalībvalstī taisītu spriedumu atzīšana un izpilde dalībvalstī – 34. pants – Atteikuma pamati – Eiropas Savienības sabiedriskās kārtības un valsts sabiedriskās kārtības pārkāpums – Jēdziens “sabiedriskā kārtība” – Savstarpēja uzticēšanās – “Gandrīz” rīkojumi par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā – Nolēmumi, kas liedz īstenot tiesības uz tiesību aizsardzību tiesā vai turpināt citas dalībvalsts tiesās uzsāktās tiesvedības

Lietā C-590/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Areios Pagos* (Kasācijas tiesa, Grieķija) iesniegusi ar 2021. gada 25. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 23. septembrī, tiesvedībā

Charles Taylor Adjusting Ltd,

FD

pret

Starlight Shipping Co.,

Overseas Marine Enterprises Inc.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*], N. Pisarra [*N. Piçarra*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] (referents) un M. Gavalecs [*M. Gavalec*],

ģenerālvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – grieķu.

nemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *Charles Taylor Adjusting Ltd* un FD vārdā – *S. Cogley, advocate, A. Nasikas, G. Orfanidis* un *K. Sotiriadis, dikigoroī,*
- *Overseas Marine Enterprises Inc., Starlight Shipping Co.* vārdā – *K. Georgopoulos, dikigoros,*
- Grieķijas valdības vārdā – *Z. Chatzipavlou, K. Georgiadis* un *L. Kotroni,* pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā – *J. Ruiz Sánchez,* pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – *T. Adamopoulos* un *S. Noë,* pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2023. gada 23. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 34. panta 1. punkta un 45. panta 5. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Charles Taylor Adjusting Ltd* (turpmāk tekstā – “*Charles Taylor*”) un FD, jūras kuģa *Alexandros T.* apdrošinātāju pārstāvjiem, no vienas puses, un *Starlight Shipping Co.* (turpmāk tekstā – “*Starlight*”), šī kuģa īpašnieci, un *Overseas Marine Enterprises Inc.* (turpmāk tekstā – “*OME*”), kas ekspluatē minēto kuģi, no otras puses, par *High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Commercial Court)* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Karaļnama kompetences lietu departaments (Komerclietu tiesa), Apvienotā Karaliste) sprieduma un divu izdoto rikojumu (turpmāk tekstā – “*High Court* spriedums un rikojumi”) atzīšanu un izpildi Grieķijā.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 44/2001

- 3 Regulas Nr. 44/2001, kura pamatlietā ir piemērojama *ratione temporis*, 34. panta 1. punkts noteica:
“Spriedumu neatzīst:

1) ja šāda atzīšana ir klaji pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā atzīšana prasīta.”
- 4 Atbilstoši šīs regulas 45. panta 1. punktam:
“Tiesa, kurā pārsūdzība ir iesniegta saskaņā ar 43. pantu vai 44. pantu, atsakās no izpildāmības deklarācijas vai to atceļ tikai ar vienu no 34. un 35. pantā sīkāk norādītajiem pamatojumiem. Lēmumu tā pieņem nekavējoties.”

Izstāšanās līgums

- 5 Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV 2020, L 29, 7. lpp.; turpmāk tekstā – “Izstāšanās līgums”) tika pieņemts 2019. gada 17. oktobrī un stājās spēkā 2020. gada 1. februārī.
- 6 Šī līguma 67. panta “Jurisdikcija, tiesas nolēmumu atzīšana un izpilde un saistītā centrālo iestāžu sadarbība” 2. punkta a) apakšpunkts noteic:

“Apvienotajā Karalistē, kā arī dalībvalstīs situācijās, kurās ir iesaistīta Apvienotā Karaliste, attiecībā uz spriedumu, nolēmumu, publisku aktu, tiesas izlīgumu un nolīgumu atzīšanu un izpildi turpmāk minētos tiesību aktus vai noteikumus piemēro šādi:

a) [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulu (ES) Nr. 1215/2012 [(2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.)] piemēro līdz pārejas perioda beigām sāktajās tiesvedībās pasludināto spriedumu atzīšanai un izpildei [..].”
- 7 Minētā līguma 126. pantā ir paredzēts pārejas periods, kurš sākas šā līguma spēkā stāšanās dienā un beidzas 2020. gada 31. decembrī un kurā – saskaņā ar šī līguma 127. panta 1. punkta pirmo daļu – Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā ir piemērojami Savienības tiesību akti, ja vien Izstāšanās līgumā nav noteikts citādi.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 8 2006. gada 3. maijā kuģis *Alexandros T.* kopā ar kravu nogrima pie Portelizabetas [*Port Elizabeth*] līča (Dienvidāfrika). *Starlight* un *OME*, kuras ir attiecīgi šī kuģa īpašnieks un operators, lūdza šī kuģa apdrošinātājiem izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, pamatojoties uz līgumsaistībām par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos.
- 9 Tā kā apdrošinātāji atteicās izmaksāt atlīdzību, *Starlight* tajā pašā gadā pret tiem cēla prasības tiesā Apvienotajā Karalistē un – pret vienu no minētajiem apdrošinātājiem – šķīrējtiesā. Kamēr lietas, kuru priekšmets bija šīs prasības tiesā un šķīrējtiesā, vēl nebija izskatītas, *Starlight*, *OME* un kuģa apdrošinātāji panāca izlīgumus (turpmāk tekstā – “izlīgumi”), ar ko tika izbeigtas tiesvedības starp pusēm. Apdrošinātāji par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos saskaņotajā termiņā izmaksāja apdrošināšanas līgumos paredzēto atlīdzību, lai pilnībā segtu visus prasījumus saistībā ar kuģa *Alexandros T.* zaudējumu.
- 10 Izlīgumus 2007. gada 14. decembrī un 2008. gada 7. janvārī Apvienotajā Karalistē apstiprināja tiesa, kurā minētā prasība bija izskatīšanā. Tā izdeva rīkojumu apturēt jebkuru vēlāku tiesvedību attiecīgajā lietā, kas izriet no tās pašas prasības tiesā.
- 11 Pēc izlīgumu panākšanas *Starlight* un *OME*, kā arī citi kuģa *Alexandros T.* īpašnieki un fiziskās personas, kas tos likumīgi pārstāvēja, *Polymeles Protodikeio Peiraios* (Pirejas pirmās instances tiesa, Grieķija) cēla vairākas jaunas prasības, arī 2011. gada 21. aprīļa un 2012. gada 13. janvāra prasības, tostarp pret juridisko un tehnisko konsultāciju biroju *Charles Taylor*, kas bija atbildīgs par šī kuģa apdrošinātāju aizstāvību saistībā ar *Starlight* prasībām iepriekšējā punktā minētajā tiesā, un pret šī biroja vadītāju FD.

- 12 Ar šīm jaunajām prasībām tiesā *Starlight* un *OME* lūdza atlīdzināt gan materiālo, gan morālo kaitējumu, kas esot radies sakarā ar nepatiesiem un godu aizskarošiem apgalvojumiem, kurus par tām izteikuši minētā kuģa apdrošinātāji un to pārstāvji. *Starlight* un *OME* norādīja, ka laikā, kad vēl noritēja sākotnējā tiesvedība par apdrošinātāju maksājamās atlīdzības izmaksu un apdrošinātāji joprojām atteicās izmaksāt šo atlīdzību, šo apdrošinātāju darbinieki un pārstāvji bankā *Ethniki Trapeza tis Ellados* (Grieķijas Nacionālā banka), kas ir viena no nogrimušā kuģa īpašniekiem hipotekārais kreditors, kā arī apdrošināšanas tirgū tostarp izplatīja nepatiesas baumas, ka kuģa *Alexandros T.* bojāeju izraisījuši nopietni kuģa bojājumi, par kuriem tā īpašniekiem bijis zināms.
- 13 Kamēr minētās jaunās prasības tiesā bija izskatīšanā, kuģa apdrošinātāji un to pārstāvji, tostarp arī *Charles Taylor* un FD, atbildētāji šajās lietās, cēla prasības Anglijas tiesās pret *Starlight* un *OME*, lai tiktu konstatēts, ka šīs jaunās prasības Grieķijas tiesā celtas, pārkāpjot izlīgumus, un lai tiktu apmierinātas to “prasības par kompensācijas atzīšanu un atlīdzības noteikšanu”.
- 14 Pēc tam, kad bija izsmelti visi tiesību aizsardzības līdzekļi, 2014. gada 26. septembrī *High Court* pasludināja spriedumu un izdeva rīkojumus attiecībā uz šīm Apvienotajā Karalistē pret *Starlight* un *OME* celtajām prasībām tiesā. Saskaņā ar šo spriedumu un šiem rīkojumiem, kas balstīti uz izlīgumu saturu, kā arī uz tiesas izvēles klauzulu, atbilstoši kurai ir izraudzīta minētā tiesa, prasītājiem pamatlietā tika izmaksāta atlīdzība saistībā ar Grieķijā uzsākto tiesvedību, kā arī par tiesāšanās izdevumiem Anglijā.
- 15 *Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima* (Pirejas pirmās instances tiesa viena tiesneša sastāvā, Jūrniecības nodaļa, Grieķija) apmierināja *Charles Taylor* un FD 2015. gada 7. janvāra pieprasījumu atzīt šo *High Court* spriedumu un šos rīkojumus un pasludināt tos par daļēji izpildāmiem Grieķijā saskaņā ar Regulu Nr. 44/2001.
- 16 2015. gada 11. septembrī *Starlight* un *OME* par šo *Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima* (Pirejas pirmās instances tiesa viena tiesneša sastāvā, Jūrniecības nodaļa) spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Monomeles Efeteio Peiraios, Naftiko Tmima* (Pirejas apelācijas tiesa viena tiesneša sastāvā, Jūrniecības nodaļa, Grieķija).
- 17 Ar 2019. gada 1. jūlija spriedumu pēdējā minētā tiesa apmierināja šo pārsūdzību, pamatojoties uz to, ka nolēmumos, kuru atzīšana un izpilde tika lūgta, bija ietverti “gandrīz” rīkojumi par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā, kas varētu radīt šķērslī tam, lai ieinteresētās personas varētu vērsties tiesā Grieķijā, pārkāpjot 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punktu, kā arī *Syntagma* (Konstitūcija) 8. panta 1. punktu un 20. pantu, jo šīs tiesību normas ir “sabiedriskās kārtības” jēdziena Grieķijā “pati būtība”.
- 18 *Charles Taylor* un FD par šo spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Areios Pagos* (Kasācijas tiesa, Grieķija), kas ir iesniedzējtiesa. Tie uzskata, ka *High Court* spriedums un rīkojumi acīmredzami nav pretrunā ne tiesas atrašanās valsts sabiedriskajai kārtībai, ne Eiropas Savienības sabiedriskajai kārtībai un nav pretrunā pamatprincipiem. Tie norāda, ka pagaidu kompensācijas piešķiršana Grieķijā celtajās jaunajās prasībās tiesā pirms tiesvedību uzsākšanas Anglijas tiesās neliedz nedz ieinteresētajām personām turpināt tiesvedību Grieķijas tiesā, nedz arī šai tiesai tām nodrošināt tiesisko aizsardzību. Tādēļ šie *High Court* spriedums un rīkojumi esot kļūdaini uzskatīti par “rīkojumiem par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā”.

19 Šādos apstākļos *Areios Pagos* (Kasācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

“1) Vai frāze “klaji pretrunā Savienības sabiedriskajai kārtībai” un, vispārīgāk, valsts sabiedriskajai kārtībai, kas saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punktu un 45. panta 1. punktu pamato atteikumu atzīt un pasludināt izpildāmību, ir jāsaprot tādējādi, ka – papildus skaidri izteiktiem rīkojumiem par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citas dalībvalsts tiesā, – tā attiecas arī uz dalībvalstu tiesu spriedumiem un rīkojumiem, ar kuriem prasītājam tiek radīti šķēršļi tiesību aizsardzības tiesā istenošanai citas dalībvalsts tiesā vai tajā jau notiekošo tiesvedību turpināšanai un tā tiek apgrūtināta, un tādējādi tie ir uzskatāmi par iejaukšanos citas dalībvalststiesas jurisdikcijā izskatīt konkrētu strīdu, kas tajā jau ir iesniegts izskatīšanai un ir atzīts par saderīgu ar Savienības sabiedrisko kārtību? Konkrētāk, vai Savienības sabiedriskajai kārtībai Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punkta un 45. panta 1. punkta izpratnē ir pretrunā tāda dalībvalsts tiesas sprieduma vai rīkojuma atzīšana un/vai izpildāmības pasludināšana, ar ko dalībvalsts tiesas subjektiem, kuri lūdz atzīt un pasludināt izpildāmību, piešķir pagaidu un iepriekšēju finansiālu kompensāciju par tiesāšanās izdevumiem, kas rodas saistībā ar tiesvedības uzsākšanu vai turpināšanu citas dalībvalsts tiesā, tāpēc ka:

- a) izskatot šo prasības pieteikumu, konstatēts, ka uz lietu attiecas izlīgums, kurš panākts likumā noteiktā kārtībā un kuru apstiprinājusi dalībvalsts tiesa, kas ir pieņēmusi spriedumu un/vai rīkojumu; un
- b) citas dalībvalsts tiesai, kurā puse, pret ko pieņemts spriedums vai rīkojums, ir cēlusi jaunu prasību, nav jurisdikcijas saskaņā ar klauzulu, kura nosaka izņēmuma jurisdikciju?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punkts, ievērojot Tiesas sniegto interpretāciju, veido pamatu, kas liedz Grieķijā atzīt un izpildīt iepriekš minēto (pirmais jautājums) spriedumu un rīkojumus, kurus ir izdevušas citas dalībvalsts (Apvienotā Karaliste) tiesas, ja šis spriedums vai rīkojumi ir klajā un tiešā pretrunā valsts sabiedriskajai kārtībai saskaņā ar (iepriekš minētajām) valstī pieņemtajām politikas un tiesību pamatkoncepcijām un Grieķijas tiesību pamatnormām, kuras veido tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā kodolu (Konstitūcijas 8. un 20. pants, *Astikos Kodikas* (Civillkodekss) 33. pants un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzības tiesā princips, kas caurvij visas Grieķijas procesuālās tiesības un konkretizēts tostarp *Kodikas Politikis Dikonomias* (Civilprocesa kodekss) [...] 176. pantā, 173. panta 1.–3. punktā, 185., 205. un 191. pantā), kā arī saskaņā ar [Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas] 6. panta 1. punktu, un tādēļ šādā gadījumā ir pamatoti nepiemērot Savienības tiesībām raksturīgu principu par tiesu spriedumu brīvu apriti? Un vai neatzīšana šī šķēršļa dēļ ir saderīga ar koncepcijām, kas saskaņo un veicina Eiropas perspektīvu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

20 Attiecībā uz Regulas Nr. 44/2001 piemērojamību *ratione loci*, lai arī Apvienotā Karaliste ir izstājusies no Savienības, vispirms jānorāda, ka saskaņā ar Izstāšanās līguma 67. panta 2. punkta a) apakšpunktu kopsakarā ar tā 126. un 127. pantu, Regula Nr. 1215/2012 – gan Apvienotajā Karalistē, gan dalībvalstīs situācijā, kurā Apvienotā Karaliste ir iesaistīta, – ir piemērojama tādu nolēmumu atzīšanai un izpildei, kas pieņemti līdz pārejas perioda beigām uzsāktajās tiesvedībās, proti, līdz 2020. gada 31. decembrim.

- 21 No tā izriet, ka Regulas Nr. 44/2001 – kura Izstāšanās līguma pieņemšanas brīdī jau bija atcelta un aizstāta ar Regulu Nr. 1215/2012 – noteikumi par atzīšanu un izpildi joprojām ir piemērojami ar tādiem pašiem nosacījumiem.
- 22 Šajā gadījumā, ņemot vērā, ka *High Court* spriedums un rikojumi tika pieņemti 2014. gada 26. septembrī, Regula Nr. 44/2001 pamatlietā ir piemērojama *ratione loci*.

Par pirmo jautājumu

- 23 Uzdodot pirmo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punkts kopsakarā ar tās 45. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesa var atteikties atzīt un izpildīt citas dalībvalsts tiesas nolēmumu, pamatojoties uz to, ka šis nolēmums ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai, jo tas liedz turpināt tiesvedību citā pirmās minētās dalībvalsts tiesā, ciktāl ar to vienai no pusēm piešķir pagaidu finansiālu kompensāciju par izdevumiem, kuri tai radušies šīs tiesvedības uzsākšanas dēļ, pamatojoties uz to, ka, pirmām kārtām, uz šīs tiesvedības priekšmetu attiecas izlīgums, kas panākts likumā noteiktajā kārtībā un ko apstiprinājusi tās dalībvalsts tiesa, kura pieņēmusi minēto nolēmumu, un, otrām kārtām, pirmās dalībvalsts tiesai, kurā ierosināta strīdīgā tiesvedība, nav jurisdikcijas atbilstoši klauzulai, kas nosaka izņēmuma jurisdikciju.
- 24 Regula Nr. 44/2001 ir balstīta uz dalībvalstu savstarpēju uzticēšanos tiesību sistēmām un tiesu iestādēm (spriedums, 2003. gada 9. decembris, *Gasser*, C-116/02, EU:C:2003:657, 72. punkts). Līdz ar to tikai ar dažiem izņēmumiem, tostarp gadījumā, ja atzīšana ir klaji pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā atzīšana prasīta, kā paredzēts Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punktā, šī regula neļauj citas dalībvalsts tiesai pārbaudīt attiecīgās tiesas jurisdikciju (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 27. aprīlis, *Turner*, C-159/02, EU:C:2004:228, 26. punkts, kā arī 2009. gada 10. februāris, *Allianz un Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 29. punkts).
- 25 Tomēr tiesas atbilstoši rīkojumam noteiktais aizliegums lietas dalībniekam celt vai turpināt tiesvedību ārvalsts tiesā (pretējā gadījumā paredzot sankciju) apdraud tās kompetenci atrisināt strīdu. Proti, tā kā prasītājam ar rīkojumu ir aizliegts celt šādu prasību, ir jākonstatē, ka pastāv iejaukšanās ārvalsts tiesas jurisdikcijā, un tas pats par sevi nav saderīgi ar šo regulu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 27. aprīlis, *Turner*, C-159/02, EU:C:2004:228, 27. punkts; 2009. gada 10. februāris, *Allianz un Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 34. punkts, kā arī 2015. gada 13. maijs, *Gazprom*, C-536/13, EU:C:2015:316, 32. punkts).
- 26 Šajā gadījumā no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu, kā norādīts šī sprieduma 14. punktā, būtībā izriet, ka *High Court* – kuras ekskluzīvo jurisdikciju lietas dalībnieki bija izvēlējušies izlīgumā – spriedums un rikojumi nav tieši adresēti Grieķijas tiesām un arī formāli neaizliedz iesniedzējtiesā ierosināto tiesvedību. Tomēr šajā spriedumā un šajos rīkojumos ir ietverts pamatojums, kas attiecas, pirmkārt, uz to, ka *Starlight* un *OME*, kā arī to pārstāvošās fiziskās personas ir pārkāpušas šos izlīgumus, otrkārt, uz sankcijām, kādas tām tiek piemērotas, ja tās nepilda minēto spriedumu un rīkojumus, treškārt, uz Grieķijas tiesu jurisdikciju saistībā ar minētajiem izlīgumiem. Turklāt tajā pašā spriedumā un rīkojumos ir arī ietverts pamatojums par naudas sodiem, kas piemēroti *Starlight* un *OME*, kā arī tās pārstāvošajām fiziskajām personām, un it īpaši lēmums par zaudējumu atlīdzību avansa veidā, kura apmērs nav galīgs un ir atkarīgs no tiesvedības turpināšanas šajās tiesās.

- 27 No iepriekš minētā izriet, ka *High Court* spriedums un rikojumi – kā ģenerāladvokāts konstatējis secinājumu 38. punktā – varētu tikt kvalificēti kā “gandrīz” rikojumi par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā. Proti, lai arī šā sprieduma un šo rikojumu mērķis nav aizliegt lietas dalībniekam celt vai turpināt tiesvedību ārvalsts tiesā, varētu uzskatīt, ka pēdējie minētie vismaz attur *Starlight* un *OME*, kā arī to pārstāvjus no vērsšanās Grieķijas tiesās vai no tajās celto prasību – ar tādu pašu priekšmetu kā Apvienotās Karalistes tiesās celtām prasībām – uzturēšanas, un tas katrā ziņā būs jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 28 Rikojums, kam būtu šādas sekas, ņemot vērā šī sprieduma 24. un 25. punktā atgādinātos principus, nebūtu saderīgs ar Regulu Nr. 44/2001.
- 29 Tomēr, lai neapdraudētu Regulas Nr. 44/2001 mērķi, valsts, kurā atzīšana prasīta, tiesa nedrīkst atteikties atzīt citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu tikai tādēļ, ka tā uzskata, ka šajā nolēmumā valsts vai Savienības tiesības ir tikušas nepareizi piemērotas (spriedumi, 2009. gada 28. aprīlis, *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, 60. punkts, un 2019. gada 16. janvāris, *Liberato*, C-386/17, EU:C:2019:24, 54. punkts).
- 30 No tā izriet, ka ir jāpārbauda, vai dalībvalsts tiesa, pārbaudot pārsūdzību par deklarāciju, ar ko konstatēta citas dalībvalsts tiesas nolēmuma izpildāmība, var atsaukt šo deklarāciju, pamatojoties uz to, ka šis nolēmums ir pielīdzināms “gandrīz” rikojumam par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā, kas principā nav saderīgs ar Regulu Nr. 44/2001.
- 31 Šajā ziņā jāatgādina, pirmkārt, ka šīs regulas 45. panta 1. punktā iespēja atteikt vai atsaukt izpildāmības deklarāciju ir ierobežota ar kādu no minētās regulas 34. un 35. pantā paredzētajiem pamatiem. Otrkārt, šīs regulas 34. panta 1. punkts būtībā paredz, ka nolēmumu neatzīst, ja tā atzīšana ir klaji pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā atzīšana prasīta.
- 32 Attiecībā uz šajā tiesību normā minēto jēdzienu “sabiedriskā kārtība” Tiesa ir nospriedusi, ka Regulas Nr. 44/2001 34. pants ir jāinterpretē šauri, jo tas ir šķērslis viena no šīs regulas pamatmērķiem sasniegšanai. Atsaukšanās uz šīs regulas 34. panta 1. punktā ietverto sabiedriskās kārtības klauzulu ir pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos (spriedumi, 2000. gada 28. marts, *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 21. punkts, un 2016. gada 25. maijs, *Meroni*, C-559/14, EU:C:2016:349, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 33 Kaut arī saskaņā ar šajā tiesību normā paredzēto atrunu dalībvalstis principā ir tiesīgas atbilstoši savas valsts koncepcijai brīvi noteikt sabiedriskās kārtības prasības, minētā jēdziena robežas tomēr ir šīs regulas interpretācijas jautājums (spriedumi, 2000. gada 28. marts, *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 22. punkts, un 2022. gada 7. aprīlis, *H Limited*, C-568/20, EU:C:2022:264, 42. punkts).
- 34 Tādējādi, kaut gan Tiesas ziņā nav definēt dalībvalsts sabiedriskās kārtības saturu, tai tomēr ir jāpārbauda robežas, kurās dalībvalsts tiesa drīkst atsaukties uz minēto jēdzienu, atsakoties atzīt nolēmumu, kuru pieņēmusi kādas citas dalībvalsts tiesa (spriedumi, 2000. gada 28. marts, *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 23. punkts, un 2022. gada 7. aprīlis, *H Limited*, C-568/20, EU:C:2022:264, 42. punkts).
- 35 Tāpēc atsaukšanās uz sabiedriskās kārtības klauzulu, kas ietverta Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punktā, ir pieļaujama tikai tad, ja citā dalībvalstī pieņemta nolēmuma atzīšana būtu nepieļaujamā pretrunā dalībvalsts, kurā atzīšana prasīta, tiesību sistēmai, jo tādējādi tiktu aizskarts kāds no pamatprincipiem. Lai ievērotu aizliegumu pēc būtības pārskatīt jebkādu citā

- dalībvalstī pieņemtu nolēmumu, šādam aizskārumam ir jābūt acīmredzamam tādas tiesību normas pārkāpumam, kas tiek uzskatīta par būtisku tās dalībvalsts tiesību sistēmā, kurā atzišana prasīta, vai arī tādu tiesību pārkāpumam, kuras šajā tiesību sistēmā ir atzītas par pamattiesībām (spriedumi, 2000. gada 28. marts, *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 37. punkts, un 2015. gada 16. jūlijs, *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 44. punkts).
- 36 Apstākļi, ka izcelsmes valsts tiesas pieļautā acīmredzamā kļūda attiecas uz Savienības tiesību normu, nemaina nosacījumus, ar kādiem var atsaukties uz sabiedriskās kārtības klauzulu Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punkta izpratnē. Proti, valsts tiesai ar tādu pašu efektivitāti ir jānodrošina valsts tiesību sistēmā paredzēto un Savienības tiesību sistēmā piešķirto tiesību aizsardzība. Uz šo sabiedriskās kārtības klauzulu tāpat ir iespējams atsaukties tad, ja minētās tiesību kļūdas dēļ ar attiecīgā nolēmuma atzišanu valstī, kurā atzišana prasīta, tiktu acīmredzami pārkāpta būtiska tiesību norma Savienības un tātad arī minētās dalībvalsts tiesību sistēmā (spriedumi, 2000. gada 11. maijs, *Renault*, C-38/98, EU:C:2000:225, 32. punkts, kā arī 2015. gada 16. jūlijs, *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 48. un 50. punkts).
- 37 Šajā gadījumā *High Court* spriedums un rīkojumi, kuri atbilstoši šī sprieduma 27. punktam varētu tikt kvalificēti kā “gandrīz” rīkojumi par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citas dalībvalsts tiesā, jo tie netieši ietekmē citas dalībvalsts tiesās ierosinātas tiesvedības turpināšanu, neatbilst vispārējam principam, kurš izriet no Tiesas judikatūras un saskaņā ar kuru katra tiesa, kas izskata lietu, pati saskaņā ar tai piemērojamām tiesību normām nosaka, vai tās izskatāmā lieta ir tās jurisdikcijā (pēc analogijas skat. spriedumus, 2009. gada 10. februāris, *Allianz un Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 29. punkts, kā arī 2015. gada 13. maijs, *Gazprom*, C-536/13, EU:C:2015:316, 33. punkts).
- 38 Šādi “gandrīz” rīkojumi par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā neatbilst tādai prasībai par dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos attiecīgajām tiesību sistēmām, kā arī to tiesu iestādēm, uz kuras ir balstīta Regulas Nr. 44/2001 jurisdikciju sistēma (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 10. februāris, *Allianz un Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 30. punkts).
- 39 Šādos apstākļos, kā ģenerālvokāts konstatējis secinājumā 53. punktā, neskarot iesniedzējtiesas veicamās pārbaudes, *High Court* sprieduma un rīkojumu atzišana un izpilde var būt nesaderīga ar dalībvalsts, kurā atzišana prasīta, tiesību sistēmas sabiedrisko kārtību, jo tie var apdraudēt pamatprincipu Eiropas tiesību telpā, kas balstīta uz savstarpēju uzticēšanos, saskaņā ar kuru katra tiesa lemj par savu jurisdikciju.
- 40 Turklāt šāda veida “gandrīz” rīkojumi par aizliegumu uzsākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā var arī apdraudēt personas, pret kuru tie ir vērsti, piekļuvi tiesai. Kā norādījusi Komisija, piešķirot pagaidu finansiālo kompensāciju par izdevumiem, kas atbildētājam radušies saistībā ar tiesvedības uzsākšanu tās dalībvalsts tiesā, kurā prasīta atzišana, šī kompensācija apgrūtina vai pat liedz prasītājam turpināt šo tiesvedību.
- 41 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. punkts kopsakarā ar tās 45. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesa var atteikties atzīt un izpildīt citas dalībvalsts tiesas nolēmumu neatbilstības sabiedriskajai kārtībai dēļ, ja šis nolēmums liedz turpināt tiesvedību citā pirmās dalībvalsts tiesā, ciktāl ar to vienam no lietas dalībniekiem tiek piešķirta pagaidu finansiāla kompensācija par tiesāšanās izdevumiem, kuri tam radušies saistībā ar šīs tiesvedības uzsākšanu, ar pamatojumu, pirmām kārtām, ka uz minētās tiesvedības priekšmetu attiecas izlīgums, kas panākts likumīgi un

ko apstiprinājusi tās dalībvalsts tiesa, kura pieņēmusi minēto nolēmumu, un, otrām kārtām, ka pirmās dalībvalsts tiesai, kurā uzsākta strīdīgā tiesvedība, nav jurisdikcijas tās klauzulas dēļ, kas nosaka izņēmuma jurisdikciju.

Par otro jautājumu

- 42 Otrais jautājums ir uzdots gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša. Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 43 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 34. panta 1. punkts kopsakarā ar tās 45. panta 1. punktu

ir jāinterpretē tādējādi, ka

dalībvalsts tiesa var atteikties atzīt un izpildīt citas dalībvalsts tiesas nolēmumu neatbilstības sabiedriskajai kārtībai dēļ, ja šis nolēmums liedz turpināt tiesvedību citā pirmās dalībvalsts tiesā, ciktāl ar to vienam no lietas dalībniekiem tiek piešķirta pagaidu finansiāla kompensācija par tiesāšanās izdevumiem, kuri tam radušies saistībā ar šīs tiesvedības uzsākšanu, ar pamatojumu, pirmām kārtām, ka uz minētās tiesvedības priekšmetu attiecas izlīgums, kas panākts likumīgi un ko apstiprinājusi tās dalībvalsts tiesa, kura pieņēmusi minēto nolēmumu, un, otrām kārtām, ka pirmās dalībvalsts tiesai, kurā uzsākta strīdīgā tiesvedība, nav jurisdikcijas tās klauzulas dēļ, kas nosaka izņēmuma jurisdikciju.

[Paraksti]